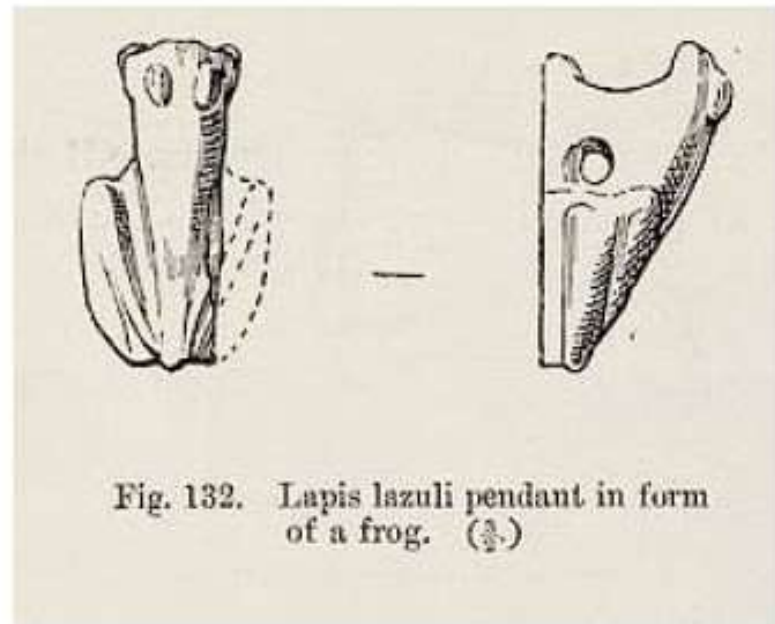

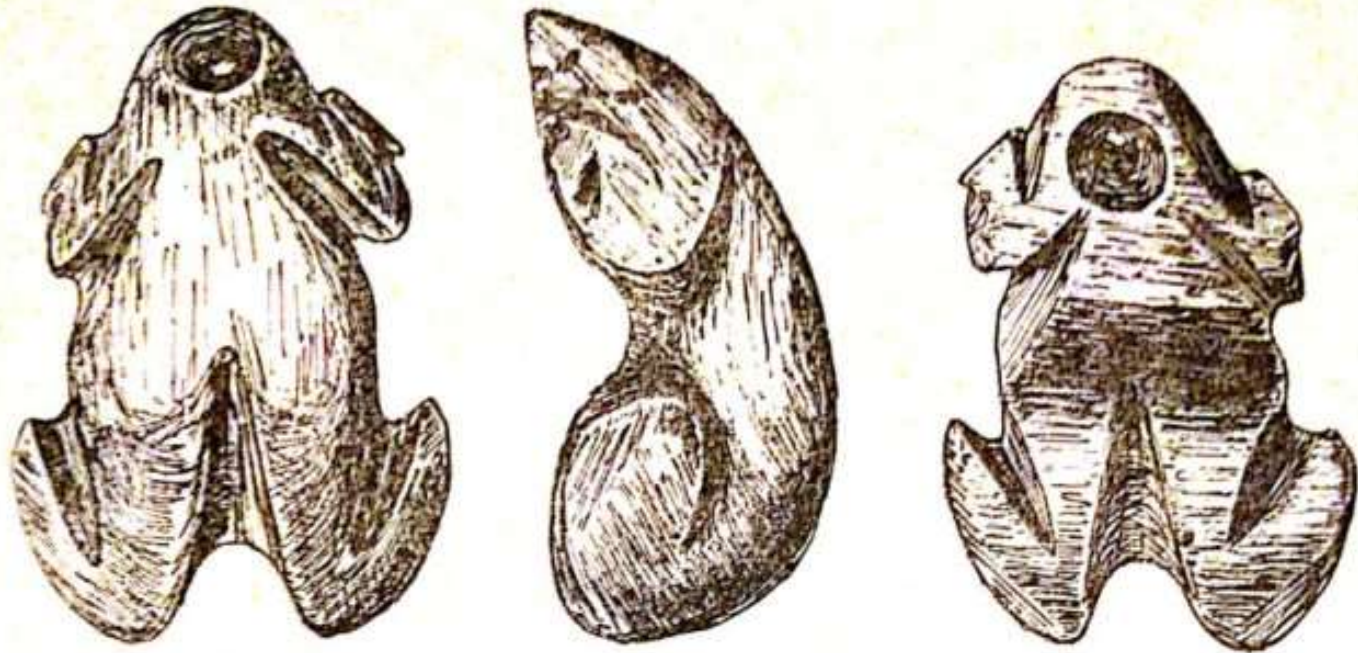
Καθ. Ε. Μαντζουράνη

ΕΙΚ. 1: Χρυσός βάτραχος από την Κουμάσα (Καρέτσου κ.α., 2000, 187, 175)

ΕΙΚ. 2: Βάτραχος από τα Ισόπατα (Καρέτσου κ.α., 2000, 187, 175 και Evans, 1905, 453, Fig. 132: Lapis lazuli pendant in form of a frog)

ΕΙΚ. 3: Βάτραχος από τη Νέα Νικομήδεια (Rodden, 1964, 295: Fig.1. Sketch of the Nea Nikomedeia frog pendant. Top, side (left) and bottom views. Twice natural size, length, 2*9 cm.).

ΕΙΚΟΝΑ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΥΛΙΚΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ CMS
	Λασιίθι	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις ελλειψοειδείς σφραγιστικές επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS III-173b
	Κρήτη	MMII	Πρισματική σφραγίδα με τρεις ελλειψοειδείς σφραγιστικές επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS VII-003b
	Μάλια - εργαστήριο	MM IIB	Πρισματική σφραγίδα με τρεις ελλειψοειδείς σφραγιστικές επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS II,2-124a - 1
	Μάλια-εργαστήριο	MMIIB 2	Πρισματική σφραγίδα με δύο ελλειψοειδείς σφραγιστικές επιφάνειες.		CMS II, 2-176b
	Μάλια - εργαστήριο	MMII	Πρισματική σφραγίδα με τρεις επίπεδες σφραγιστικές επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS II,2-198a
	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις πλευρές και επίπεδες ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Μαλακή πέτρα	CMS II, 6-192-1
	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις πλευρές και επίπεδες ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS III-171 c - 1

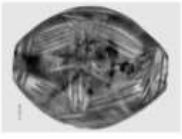

	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις πλευρές και επίπεδες ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS III-172b-1
	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις πλευρές και επίπεδες ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS VI-031c
	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις πλευρές και επίπεδες ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS VII-002a-1
	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις πλευρές και επίπεδες ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS VII-011a-1
	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις πλευρές και επίπεδες ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS XII-030c-3
	Κεφάλια Κρήτης	MMII	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS II,2-221a -1

	Γωνιές	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS II,2-224b-1
	Κρήτη	YM I (;)	Φακοειδής σφραγίδα, με μία κυρτή σφραγιστική επιφάνεια σφαιρικού σχήματος.	Σάρδιος	CMS XII-148-2
	Λασιθι	MM II	Πρισματική σφραγίδα τεσσάρων πλευρών, με επίπεδες ορθογώνιες επιφάνειες. Φέρει οπή στον κεντρικό άξονα.	Καρνεόλη	CMS I-425d
	Μάλια - τάφος	MMIIB	Πρισματική σφραγίδα τριών όψεων, με ελλειψοειδείς επίπεδες επιφάνειες. Φέρει οπή στον κεντρικό άξονα.	Στεατίτης	CMS II,2-085a

	Μάλια εργαστήριο	MMIIB	Πρισματική σφραγίδα μίας όψης, με ελλειψοειδή επίπεδη επιφάνεια. Φέρει οπή στον κεντρικό άξονα.	Στεατίτης	CMS II, 2- 092-2
	Καζάρμα, Ναύπλιο -από θολωτό τάφο	ΥΕ I/II	Φακοειδής σφραγίδα, με μία κυρτή σφραγιστική επιφάνεια σφαιρικού σχήματος.	Σάρδιος	CMS-V-579-1
	Μάλια, εργαστήριο	MMIIB	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS II, 2- 145b
	Μάλια- εργαστήριο	MMIIB	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS II,2- 189a
	Μάλια	MM II	Μία σφραγιστική επιφάνεια, σφαιρικού σχήματος,	Καρνεόλη	CMS III-020
	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS-III-185c- 2

	Κνωσός	YM I	Φακοειδής σφραγίδα, με μία έντονα κυρτή σφραγιστική επιφάνεια κυκλικού σχήματος.	Καρνεόλη	CMS III - 289-1
	Μάλια	YM I	Φακοειδής σφραγίδα, με μία έντονα κυρτή σφραγιστική επιφάνεια κυκλικού σχήματος.	Καρνεόλη	CMS III - 290-1
 	Από τη συλλογή Γιαμαλάκη.	YM I (;)	Αμυγδαλόσχημη σφραγίδα με μία έντονα κυρτή σφραγιστική επιφάνεια.	Καρνεόλη	CMS III-291
	Από τη συλλογή Γιαμαλάκη.	YM I (;)	Αμυγδαλόσχημη σφραγίδα με μία έντονα κυρτή σφραγιστική επιφάνεια.	Καρνεόλη	CMS III-292-1
	Λασιθί	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS IV-070a-1

	Μάλια	MMI	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS VI-041a
	Ελούντα Λασίθι, κόλπος Μιραμπέλλου	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS VI-058b
			Φακοειδής σφραγίδα με μία κυρτή σφραγιστική επιφάνεια κυκλικού σχήματος.	Καρνεόλη	CMS VI-226
	Έπαυλη Νεροκούρου	MM III-YM I	Αμυγδαλόσχημη σφραγίδα, με μία κυρτή σφραγιστική επιφάνεια.	Καρνεόλη	CMS VS1A-187-1
	Μάλια - εργαστήριο	MM IIB	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS II, 2-101a -1
	Μάλια - εργαστήριο	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.	Στεατίτης	CMS II, 2-102c-1

	<p>Λασιθι</p>	<p>ΜΜ ΙΙ</p>	<p>Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς επιφάνειες.</p>	<p>Στεατίτης</p>	<p>CMS VI-065c</p>
	<p>Πλάτανος</p>	<p>ΠΜ ΙΙΙ-ΜΜ ΙΑ</p>	<p>Σφραγιδοκύλινδρος, με δύο επίπεδες σφραγιστικές επιφάνειες</p>		<p>CMS II, 1-248a -1</p>

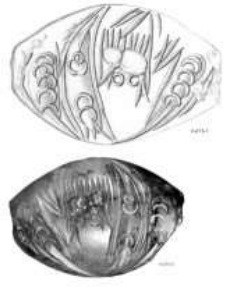

ΕΙΚ.4: Σφραγίδες που εικονίζουν αράχνες από τη Λέρνα (Rutter, 1993, Fig. 11 a,c)

ΕΙΚΟΝΑ	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΥΛΙΚΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ CMS
	Μαραθοκέφαλο - τάφος	ΠΜ ΙΙ-ΜΜ ΙΒ	Σφραγισδοκύλινδρος με δύο ελαφρώς κυρτές σφραγιστικές επιφάνειες, κυκλικού σχήματος.	Δόντι υποποτάμο υ	CMS ΙΙ, 1-225b
	Μαραθοκέφαλο	ΠΜ ΙΙΙ-ΜΜ ΙΙ	Σφραγισδοκύλινδρος με δύο ελαφρώς κυρτές σφραγιστικές επιφάνειες, κυκλικού σχήματος.	Δόντι υποποτάμο υ	CMS ΙΙ, 1-250b-1
	Πλάτανος	ΠΜ ΙΙΙ-ΜΜ ΙΙ	Σφραγισδοκύλινδρος με δύο ελαφρώς κυρτές σφραγιστικές επιφάνειες, κυκλικού σχήματος.		CMS ΙΙ-1 1-248b

					
	<p>Μονή Οδηγήτριας</p>	<p>ΠΜ ΙΙΙ-ΜΜ ΙΙ</p>	<p>Σφραγιδοκύλινδρος με δύο ελαφρώς κυρτές σφραγιστικές επιφάνειες, κυκλικού σχήματος.</p>	<p>Δόντι υπιοποτάμο υ</p>	<p>CMS VS1A-265α-1</p>
	<p>Κρήτη</p>	<p>ΥΜ Ι (,)</p>	<p>Αμυγδαλόσχημη σφραγίδα με μία κυρτή σφραγιστική επιφάνεια. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.</p>	<p>Καρνεόλη</p>	<p>CMS IS-085-1</p>
	<p>Πραισός Σητείας</p>	<p>ΥΜ Ι</p>	<p>«Μαξιλαροειδής» σφραγίδα με μία κυρτή σφραγιστική επιφάνεια. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.</p>	<p>Καρνεόλη</p>	<p>CMS VI-228-1</p>

	Κρήτη	ΥΜ Ι (;)	Αμυγδαλόσημη σφραγίδα	Καρνεόλη	CMS X-275-1
	Κρήτη	ΥΜ Ι	Φακοειδής σφραγίδα, με μία έντονα κυρτή σφραγιστική επιφάνεια κυκλικού σχήματος. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Καρνεόλη	CMS VII-076-1
	Κριτσά Λασιθίου	ΥΜ Ι	Αμυγδαλόσημη σφραγίδα με μία κυρτή σφραγιστική επιφάνεια. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Αχάτης	CMS VII-223-1

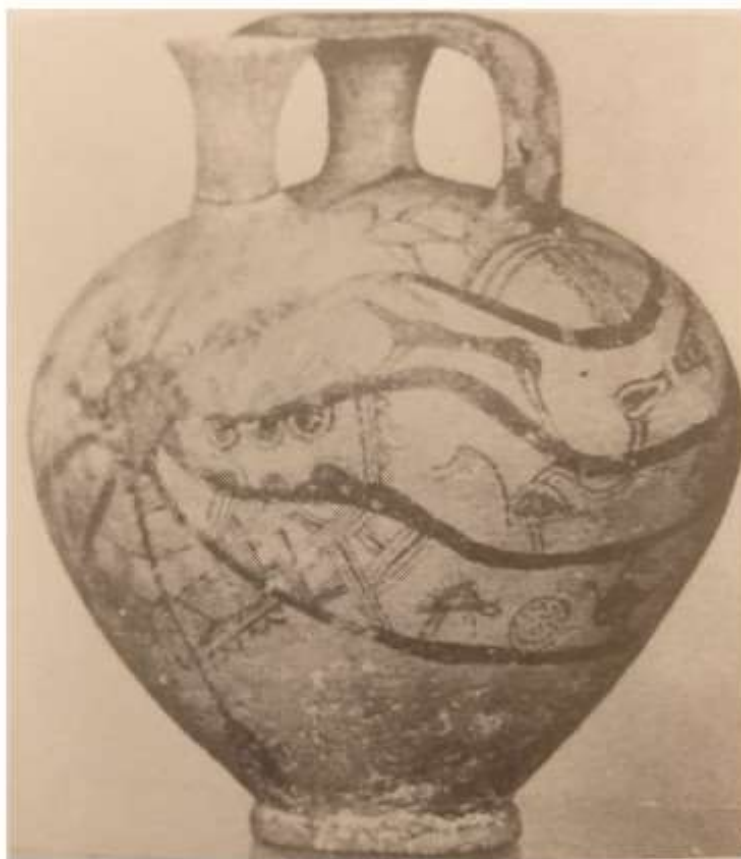
	Κρήτη	YM I (:)	Αμυγδαλόσχημη	Κόκκινος ίασπης	CMS XII- 216-1
	Κρήτη (συλλογή Γιαμαλάκη)	YM II-YM IIIA1 (;)	Πρισματική σφραγίδα με τρεις σφαιρικές σφραγιστικές επιφάνειες.	Ασβεστόλιθ ος	CMS III- 507α
	Κρήτη	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς καμπύλες επιφάνειες. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Χλωρίτης	CMS II,1,2- 292b
	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς καμπύλες επιφάνειες. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Στεατίτης	CMS IV- 011b-1
 	Αξός Ρεθύμνου	YM I	Αμυγδαλόσχημη σφραγίδα με μία κυρτή σφραγιστική επιφάνεια. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Αχάτης	CMS IV- 177-1

	Μάλια	MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς καμπύλες επιφάνειες. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Στεατίτης	CMS III-160c-1
 	Πλάτανος Τάφος	ΠΜ III-MM II	Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς καμπύλες επιφάνειες. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Χλωρίτης	CMS II, 1-307b
	Μάλια - εργαστήριο	MM IIB	Πρισματική σφραγίδα με τέσσερις σφραγιστικές επιφάνειες, ορθογώνιου σχήματος και με ελαφρά καμπυλότητα. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Στεατίτης	CMS II-3 2-153c
 	Μάλια	MM II	Κυβοειδής σφραγίδα με δύο επίπεδες σφραγιστικές επιφάνειες, ορθογώνιου σχήματος. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.	Στεατίτης	CMS II, 2-240b-Sp1multi

	<p>Πρασάς Λασιθίου</p>	<p>ΥΜ Ι</p>	<p>Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς καμπύλες επιφάνειες. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.</p>	<p>Αχάτης</p>	<p>CMS II-1 3- 308b</p>
	<p>Λασιθι</p>	<p>ΜΜ ΙΙ</p>	<p>Πρισματική σφραγίδα με τρεις όψεις και ελλειψοειδείς καμπύλες επιφάνειες. Είναι διάτρητη στον κεντρικό άξονα.</p>	<p>Στεατίτης</p>	<p>CMS III- 200Α-2</p>
	<p>Μαραθοκέφαλο</p>	<p>FM ΙΙ-ΜΜ ΙΒ</p>	<p>Σφραγιδικύλινδρος με δύο σφραγιστικές επιφάνειες, σφαιρικού σχήματος με ελαφρά καμπυλότητα.</p>	<p>Δόντι ιπποποτάμο υ</p>	<p>CMS ΙΙ,1 - 223α</p>

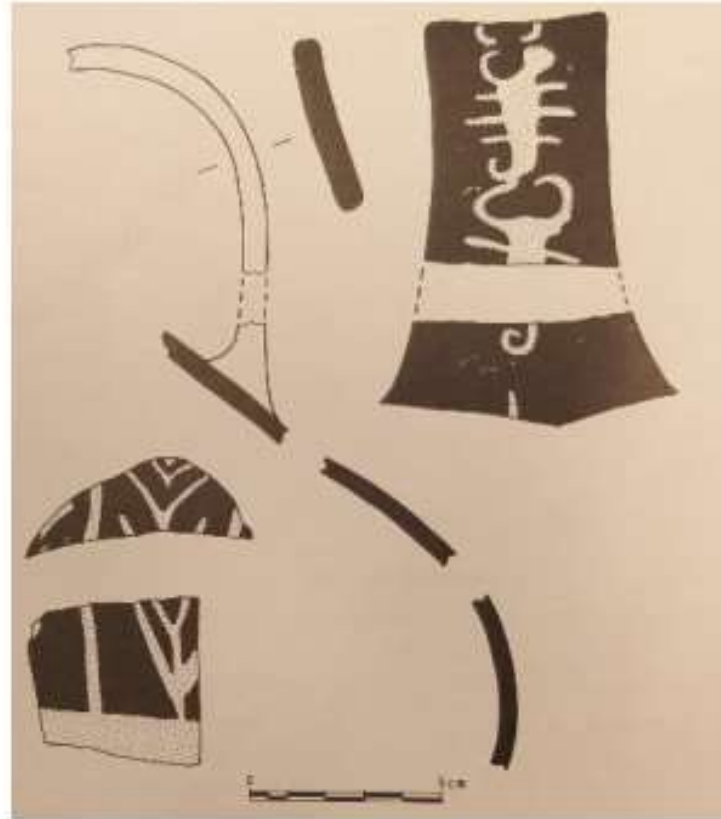

ΕΙΚ. 5: Αμφορέας από τη Ρόδο με απεικόνιση σκορπιού. (Vermeule και Karageorghis, 1982, XXII.19)

ΕΙΚ. 6: Αμφορέας από την Κάλυμνο με απεικόνιση σκορπιού. (Vermeule και Karageorghis, 1982, XXII.23)

ΕΙΚ.7: Ασκός από Τίρυνθα με σκορπιούς στη λαβή (Rutter, 1993, Fig. 9)

ΕΙΚ. 9: Τοιχογραφία Άργους με απεικόνιση σκορπιού (Tournavitou- Brecoulaki, 2015, 229 Figure 9. Scorpions from the Mycenaean building at Niovi street St., Argos. Photo C. Simatos)

Εικ. 10: Λίθινη λαβή ξίφους από τον Κρότο (Βασιλάκης, 1983, ΠΙΝΑΚΑΣ 153).

**Εικ. 11: Χάλκινο ειδώλιο σκορπιού από τον Αγ. Γεώργιο Κυθήρων
(Σακελλαράκη et.al., 2012, 214)**

Εικ. 12: Πήλινο ειδώλιο σκορπιού από τον Αγ. Γεώργιο Κυθήρων (Μπάνου, 2000, 74, Εικ.2).

ΕΙΚ.13: Λαβή σκήπτρου του φαραώ Σκορπιού II
(<https://enacademic.com/dic.nsf/enwiki/938413>)

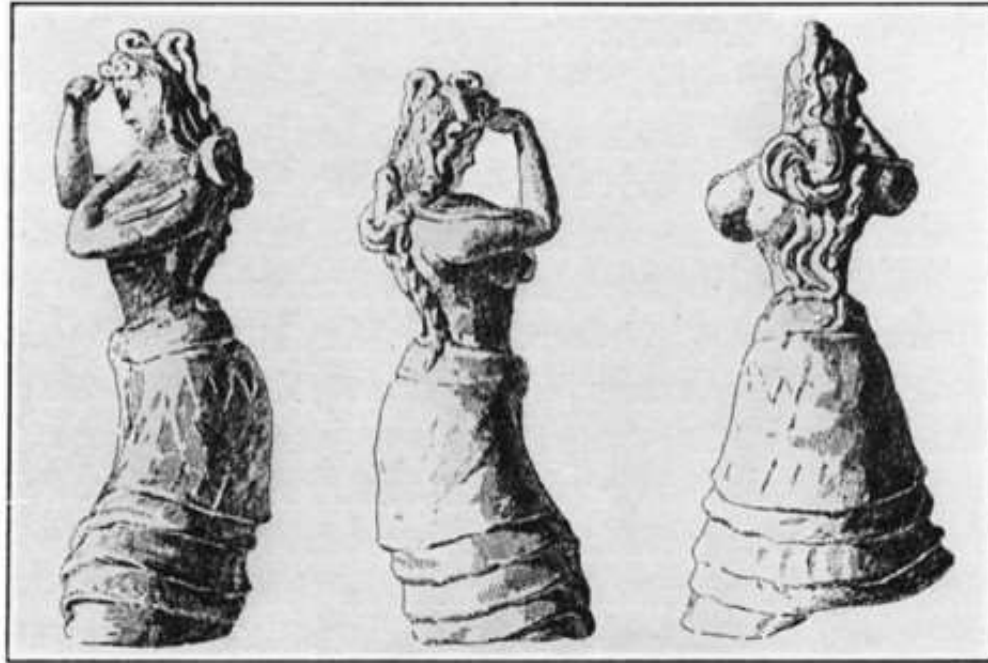
ΕΙΚ. 14: Ανθρωπόμορφο αγγείο που παριστάνει γυναίκα με φίδι από την Κουμάσα (Evans, PM IV.1, 163, Fig. 121)

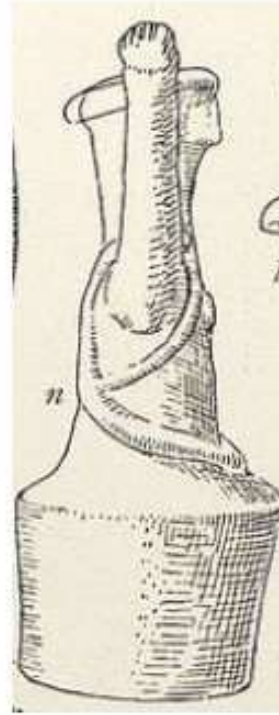
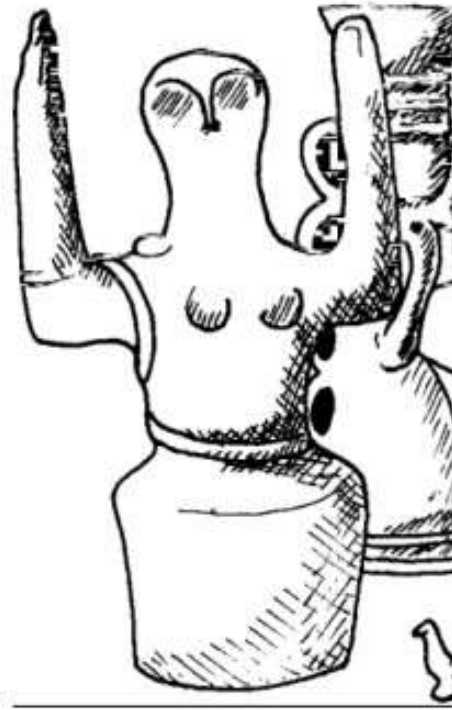
ΕΙΚ. 15: Οι «θεές των όφεων» από φαγεντιανή, Κνωσός (Δημοπούλου – Ρεθαμιωτάκη, 2005, 111, 109, Evans, PM I, 532, FIG.382).

ΕΙΚ.16: Χρυσελεφάντινο άγαλμα στο μουσείο της Βοστώνης (Caskey, 1915, PLATE XI, PLATE XII).

ΕΙΚ.17: Γυναικείο ειδώλιο από χαλκό, στο μουσείο του Βερολίνου (Caskey, 1915, 248, FIGURE 7).

ΕΙΚ.18: Γυναικείο ειδώλιο με φίδια από τα Γουρνιά (Marinatos, 1993, 223, Fig. 227. Evans, PM IV.1, 141, FIG. 110m)

ΕΙΚ.19: Κυψέλες με φίδια από την Κνωσό (Δημοπούλου – Ρεθαμιωτάκη, 2005, 101).

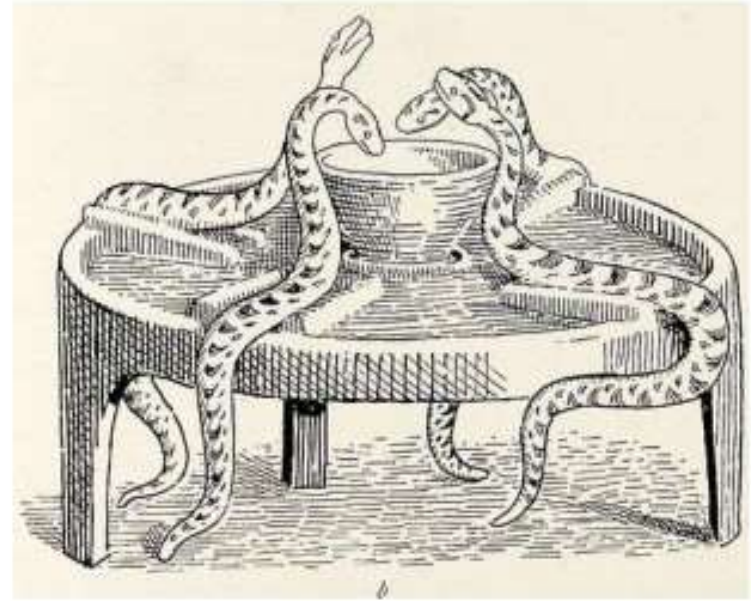
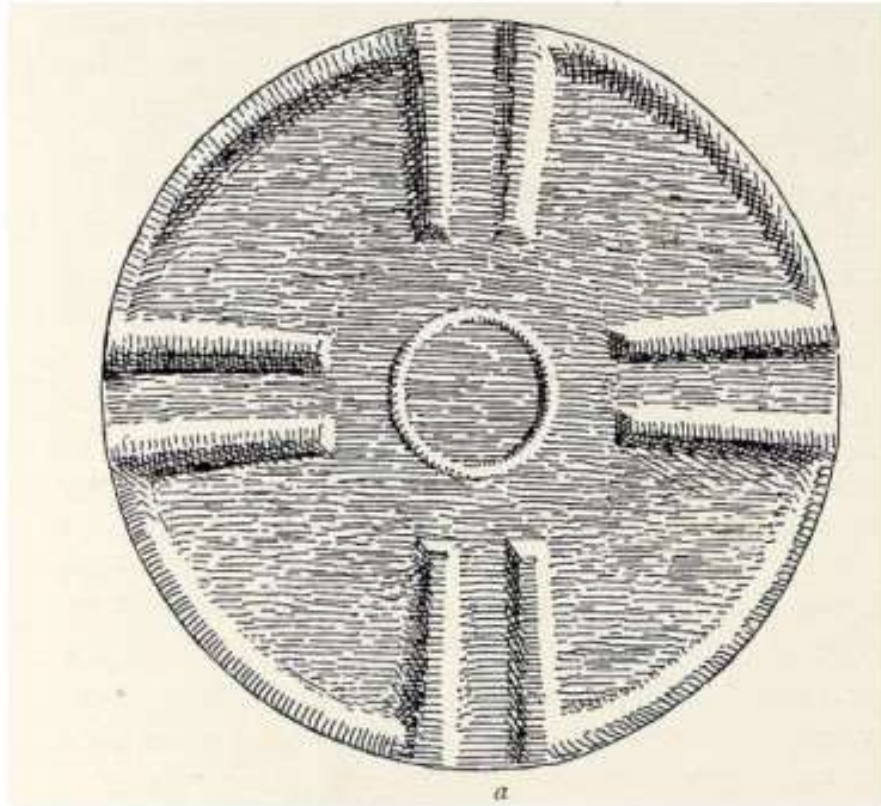

ΕΙΚ.20: Αγγείο της Μυκηναϊκής περιόδου από την Ιαλυσό της Ρόδου (Evans, PM IV.1, 164, FIG. 122)

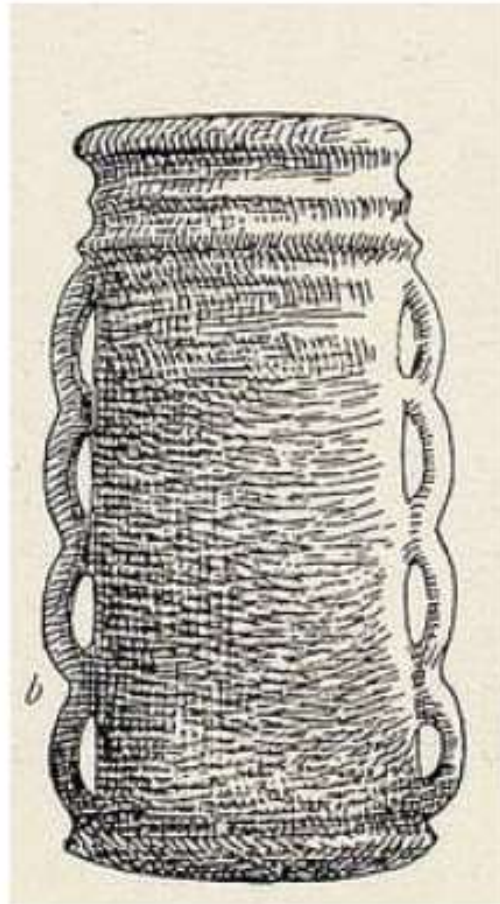
ΕΙΚ.21: Αγγείο της Μυκηναϊκής περιόδου από την Ιαλυσό της Ρόδου (Evans, PM IV.1, 164, FIG. 124)

ΕΙΚ.22: Τράπεζα προσφορών από την Κνωσό (Evans, PM IV.1, 149, FIG. 115a,b)

ΕΙΚ.23: Snake tube από την Κνωσό (Evans, PM IV.1, 139, FIG. 109).

ΕΙΚ.24: Snake tube από την Κουμάσα (Evans, PM IV.1, 141, FIG. 110 a,b)

ΕΙΚ.25: Snake tube από τα Γουρνιά (Δημοπούλου – Ρεθαμιωτάκη, 2005, 148).

ΕΙΚ.26: Snake tube από την Αγία Τριάδα (Privitera, 2011, 791, Fig.7)

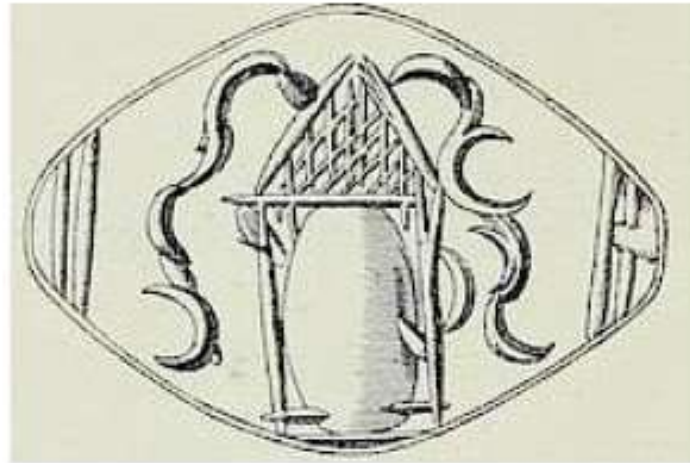

Εικ.27: Snake tube από τον Βροντά, Καβούσι (Day et. Al., 2006, 141, Figure 1c)

**ΕΙΚ. 28: Σφραγίδα που απεικονίζει γυναικεία μορφή, πλαισιωμένη από φίδια
(Evans, PM II2, 793, FIG.517)**

**ΕΙΚ. 29: Σφραγίδα που απεικονίζει αγροτικό ιερό, πλαισιωμένο από φίδια
(Evans, PM I, 674, FIG.493b)**

ΕΙΚ.30: Πήλινα ειδώλια φιδιών από το Ιερό Κορυφής του Γιούχτα (Καρέτσου, 1974, ΠΙΝΑΞ 176,δ)

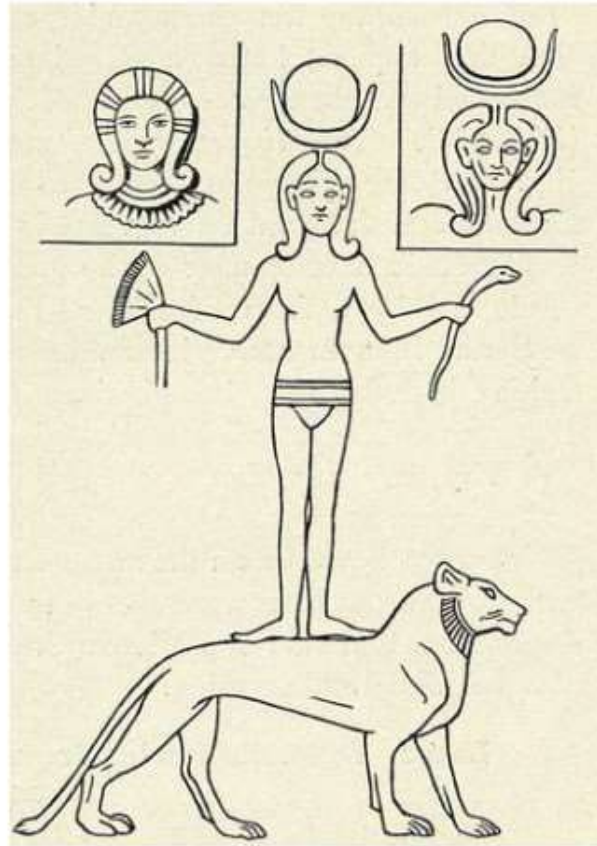

ΕΙΚ.31: Πήλινα ειδώλια φιδιών από τον Ναό των Ειδωλίων στο θρησκευτικό κέντρο της Ακρόπολης των Μυκηνών (Παπαδημητρίου, 2015, 169).

ΕΙΚ. 32: Ανθρώπινο ειδώλιο από τον Ναό των Ειδωλίων στο θρησκευτικό κέντρο της Ακρόπολης των Μυκηνών (Παπαδημητρίου, 2015, 169)

ΕΙΚ.33: Η Σύρια θεά Kadesh, εικονίζεται να πατά όρθια πάνω σε ένα λιοντάρι κρατώντας στο ένα της χέρι άνθος παπύρου και στο άλλο φίδι (PM III, 420, FIG.285)

ΕΙΚ.34: Πήλινο ομοίωμα ιερού από τους Βουνούς της Κύπρου. Αριστερά: γενική όψη του ομοιώματος (Γεωργίου, 2017, 87, γ), Δεξιά: λεπτομέρεια του οφιοειδούς μοτίβου (Evans, PM IV.1, 177, FIG.140)

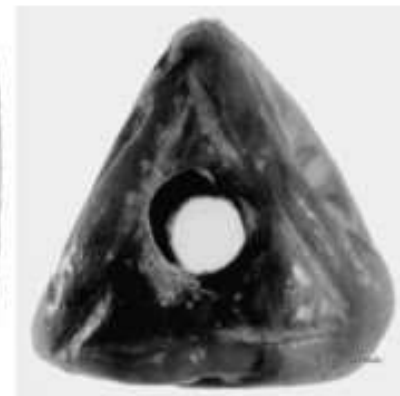

ΕΙΚ.35: Φυλαχτό από το Ιερό Κορυφής του Γιούχτα (Καρέτσου κ.α., 2000, 188, 178)

ΕΙΚ. 36: Χρυσός βάτραχος από την Κουμάσα (Καρέτσου κ.α., 2000, 187, 177)

ΕΙΚ. 37: Σφραγίδα από τα Μάλια με απεικόνιση σκορπιού και αράχνης σε δύο από τις τρεις σφραγιστικές της επιφάνειες (CMS XII-30)

111a

111b

111c

ΕΙΚ. 38: Σφραγιδοκύλινδρος από τον Πλάτανο με σκορπιούς στη μία σφραγιστική της επιφάνεια και αράχνες στην άλλη (Krzyszowska, 2005, 66, 111 a-c)